

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 2. mai 2023
(OR. en)

8917/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0144(COD)

POLCOM 76
COEST 289
CODEC 756

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	2. mai 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 245 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse kaubanduskontsessioone, mida kohaldatakse Moldova toodete suhtes ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu alusel

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 245 final.

Lisatud: COM(2023) 245 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 2.5.2023
COM(2023) 245 final

2023/0144 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse kaubanduskontsessioone, mida kohaldatakse Moldova toodete suhtes ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu alusel

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

24. veebruaril 2022 alanud Venemaa provotseerimata ja põhjendamatul sõjalisel agressioonil Ukraina vastu on jätkuvalt suur negatiivne mõju Moldova Vabariigi (edaspidi „Moldova“) võimele kaubelda ülejäänud maailmaga. Seda eelkõige seetõttu, et Moldova eksport sõltus transiidist läbi Ukraina territooriumi ja Ukraina taristust, mis ei ole ikka veel suures osas kasutatav. Selles keerulises olukorras on Moldova palunud ELil kehtestada tingimused, mis võimaldaksid riigil suunata osa oma kaubavahetusest ülejäänud maailmaga ümber ELi. See süvendaks veelgi Moldova kaubandussuhteid ELiga ja toetaks riigi majandust. Võimalike meetmete hulka kuulub turu suurem liberaliseerimine Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2022. aasta määrusega (EL) 2022/1279, mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse Moldova Vabariigi toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone Euroopa Liidu ja Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu (edaspidi „assotsieerimisleping“)¹ alusel. Assotsieerimislepinguga on loodud põhjalik ja laiaulatuslik vabakaubanduspiirkond. Kõnealune määrus jõustus 23. juulil 2022 ja kehtib 24. juulini 2023. Need meetmed pakuvad Moldova tootjatele paindlikkust ja kindlustunnet.

Arvestades Venemaa jätkuvat sõjalist agressiooni Ukraina vastu ja jätkuvat mõju Moldovale ning võttes arvesse, et Moldovale anti 2022. aasta juunis ELi kandidaatriigi staatus, teeb komisjon ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega pikendatakse neid kaubanduse liberaliseerimise meetmeid üheks aastaks alates kehtivate meetmete aegumise kuupäevast (st alates 25. juulist 2023). Meetmed peaksid seisnema kõigi assotsieerimislepingu V jaotise kohaste kehtivate tollitariifide ajutises peatamises. See puudutab puu- ja köögivilju, mille suhtes kohaldatakse sisenemishindade süsteemi ja tariifikvoote.

Assotsieerimislepingu XV-A lisa kohaselt kohaldatakse tariifikvoote seitsme Moldovast pärit põllumajandustoote suhtes. Need on järgmised: tomatid, küüslauk, lauaviinamarjad, õunad, kirsid, ploomid ja viinamarjamahl. Kõigi nende toodete puhul on asjakohane peatada kõik tariifid ja sisenemishindade süsteem, et ajutiselt toetada nende toodete ekspordi ümbersuunamist ELi.

Nende ajutiste ja erakorraliste meetmetega tagatakse, et Moldovast liitu suunduvad olemasolevad kaubavood saavad jätkuda ja see toetab Moldova majandust. See on kooskõlas assotsieerimislepingu põhieesmärkidega luua tingimused tõhustatud majandus- ja kaubandussuheteks, et integreerida Moldova järk-järgult ELi siseturuga, ning aidata kaasa demokraatia tugevdamisele ja poliitilisele, majanduslikule ja institutsioonilisele stabiilsusele Moldovas.

Käesoleva määruse ettepanekuga ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmed on kooskõlas assotsieerimislepingu artikliga 2, milles on sätestatud kohustus järgida demokraatia põhimõtteid, inimõigusi ja põhivabadusi ning tõkestada massihävitusrelvade, nendega seotud

¹ Ühelt poolt Euroopa Liidu, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu (ELT L 240, 30.8.2014, lk 4) allkirjastasid mõlemad lepinguosalised 27. juunil 2014. Assotsieerimislepingut, sealhulgas põhjalikku ja laiaulatuslikku vabakaubanduspiirkonda, on ajutiselt kohaldatud alates 1. septembrist 2014 ning see jõustus täielikult 1. juulil 2016 pärast selle ratifitseerimist ELi kõigi liikmesriikide poolt.

materjalide ja nende kandevahendite levikut. Lisaks sellele kohustuvad lepinguosalisel sama artikli alusel järgima eelkõige järgmisi põhimõtteid: õigusriik ja hea valitsemistava, korruptsiooni, organiseeritud ja muu (sealhulgas riikidevahelise) kuritegevuse ning terrorismi vastane võitlus ning jätkusuutlik areng ning tõhus mitmepoolsus. Kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamise tingimuseks on samuti nende oluliste osade ja üldpõhimõtete järgimine.

Lisaks on käesolevas ettepanekus sisalduvate kaubanduse liberaliseerimise meetmete eesmärk tagada kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 207 lõikega 1, et ELi ühist kaubanduspoliitikat viiakse ellu kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artiklis 21 sätestatud liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.

Korrapäraselt kohaldatakse seirel põhinevaid kiirendatud kaitsemeetmeid, mis võimaldavad tollimaksud vajaduse korral taaskehtestada.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Kõnealused kaubanduse liberaliseerimise meetmed on kooskõlas assotsieerimislepinguga ja eelkõige põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna loomist käsitleva V jaotisega, milles on sätestatud, et lepinguosalisel loovad järk-järgult vabakaubanduspiirkonna maksimaalselt kümneaastase üleminekuperioodi jooksul alates assotsieerimislepingu jõustumisest (lepingu artikkel 143).

Lisaks on määrus (EL) 2022/1279 näidanud, et EL on seoses Venemaa agressiooniga Ukraina vastu kindlalt pühendunud Moldova majanduslikule toetamisele rahvusvahelise kaubanduse kaudu. Kaubanduse liberaliseerimise meetmete kehtivuse pikendamine oleks selle poliitika loogiline järg.

Moldova taotles ka 2022. aastal, et alustataks lepingu artikli 147 kohast läbivaatamist, et kaaluda Moldova ja ELi vaheliste tollimaksude kaotamise kiirendamist ja laiendamist. Sellekohased arutelud on praegu pooleli.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

EL on Venemaa agressiooni Ukrainas karmilt hukka mõistnud ja astunud märkimisväärsel sammel, et toetada Moldovat selles erandlikus olukorras. Toetus hõlmab täiendavat humanitaarabi, piirivalve toetamist, makromajanduslikku finantsabi ning kaubanduse hõlbustamist praegusel keerulisel ajal. Lisaks anti Moldovale 2022. aasta juunis ELi kandidaatriigi staatus. Kavandatud määrus oleks seega kooskõlas ELi lepingu artikli 21 lõikest 3 tuleneva ELi kohustusega tagada kooskõla liidu välistegevuse eri valdkondade vahel ning ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikega 1, milles on sätestatud, et ühist kaubanduspoliitikat viiakse ellu kooskõlas ELi välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepaneku õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 207 lõige 2.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ühine kaubanduspoliitika kuulub ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 1 punkti e kohaselt ELi ainupädevusse. Seetõttu subsidiaarsuse põhimõtet ei kohaldata.

- **Proportsionaalsus**

Käesolev ettepanek on vajalik selleks, et rakendada ühist kaubanduspoliitikat ja toetada Moldovat tema praeguses raskes olukorras majanduslikult, seda ka ELiga kauplemise valdkonnas.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek põhineb ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikel 2 ja kuulub ELi ühise kaubanduspoliitika valdkonda.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata.

- **Mõjuhindang**

Selleks et Moldova jaoks kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmed jätkuksid ka pärast määruse (EL) 2022/1279 kehtivusaja lõppemist 24. juulil 2023, on oluline, et määrus jõustuks 25. juulil 2023. Võttes arvesse seda vajadust ja asjaolu, et käesolev ettepanek on sellest tulenevalt kiireloomuline, ei tehtud kavandatava meetme kohta mõjuhindangut. Assotsieerimislepingu kaubandust ja kaubandusega seotud sätteid on siiski käsitletud 2012. aastal kaubanduse peadirektoraadi tellitud ja samal aastal valminud jätkusuutlikkuse mõjuhindangus, mille tulemusi kasutati põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna läbirääkimiste protsessis. Uuring kinnitas, et kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevate sätete rakendamine avaldaks positiivset majanduslikku mõju nii ELile kui ka Moldovale.

Lisaks jälgitakse korrapäraselt määruse (EL) 2022/1279 kohaseid impordivooge ja antakse nende kohta aru.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Meede ei suurenda ettevõtjate regulatiivset koormust.

- **Põhiõigused**

Need meetmed järgiksid assotsieerimislepingus sätestatud aluspõhimõtteid, eeskätt demokraatlikke põhimõtteid, inimõiguseid ja põhivabadusi (assotsieerimislepingu artikkel 2).

Meetmed oleksid kooskõlas ka Euroopa põhiõiguste hartaga.

4. MÕJU EELARVELE

Tuginedes hinnangule, mis põhineb Moldova asjaomaste toodete impordimahtudel 2021. aastal, mis oli viimane aasta enne ühepoolsete kaubandusmeetmete kehtestamist, väheneb ELi tollitulu ligikaudu 0,3 miljoni euro võrra aastas. Seega on mõju ELi omavahenditele väga piiratud.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

ELi ja Moldova kahepoolse kaubavahetuse arengut käsitlevate aruannetega saab tutvuda veebis selleks ettenähtud Euroopa Komisjoni veebilehtedel (europa.com).

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Venemaa sissetungi tõttu Ukrainasse Moldovas tekkinud kriisiolukorda silmas pidades on määruse eesmärk suurendada kogu Moldovast pärit impordi kaubavoogu, peatades kõik Moldova toodete suhtes kohaldatavad kehtivad tollitariifid ja imporditollimaksud. Kaubanduse liberaliseerimise meetmed kehtestatakse kõikidelt toodetelt imporditollimaksude täieliku peatamise kujul.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse kaubanduskontsessioone, mida kohaldatakse Moldova toodete suhtes ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu alusel

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt²,

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu ja Moldova Vabariigi suhete aluseks on ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi (edaspidi „Moldova“) vaheline assotsieerimisleping³ (edaspidi „assotsieerimisleping“). Kooskõlas nõukogu otsusega 2014/492/EL⁴ on assotsieerimislepingu kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevat V jaotist ajutiselt kohaldatud alates 1. septembrist 2014 ning assotsieerimisleping jõustus 1. juulil 2016 pärast selle ratifitseerimist kõigi liikmesriikide poolt.
- (2) Assotsieerimislepingus on väljendatud assotsieerimislepingu osaliste (edaspidi „lepinguosalist“) soovi tugevdada ja laiendada suhteid ambitsioonikal ja innovaatilisel viisil, hõlbustada järkjärgulist majanduslikku integratsiooni ja selle saavutamist ning teha seda kooskõlas õiguste ja kohustustega, mis tulenevad lepinguosaliste liikmesusest Maailma Kaubandusorganisatsioonis.
- (3) Assotsieerimislepingu artikliga 143 on ette nähtud lepinguosaliste vahelise vabakaubanduspiirkonna järkjärguline loomine kooskõlas 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT 1994) XXIV artikliga. Selleks nähakse assotsieerimislepingu artiklis 147 ette tollimaksude järkjärguline kaotamine vastavalt selles sisalduvatele ajakavadele, samuti nähakse ette võimalus tollimaksude kiiremaks ja ulatuslikumaks kaotamiseks.
- (4) Venemaa 24. veebruaril 2022 alustatud provotseerimata ja põhjendamatu sõjaline agressioon Ukraina vastu on äärmiselt negatiivselt mõjutanud Moldova võimet kaubelda ülejäänud maailmaga, eelkõige seepärast, et Moldova eksport sõltus kauba

² Euroopa Parlamendi ... seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu ... otsus.

³ ELT L 240, 30.8.2014, lk 4.

⁴ Nõukogu 16. juuni 2014. aasta otsus 2014/492/EL ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelisele assotsieerimislepingule Euroopa Liidu nimel allakirjutamise ja selle ajutise kohaldamise kohta (ELT L 260, 30.8.2014, lk 1).

viimisest läbi Ukraina territooriumi ning Ukraina taristust, mis ei ole endiselt suures osas kasutatav. Moldova majandusele avalduva negatiivse majandusliku mõju leevendamiseks on vaja kiirendada tihedamate majandussuhete arendamist liidu ja Moldova Vabariigi vahel, et Moldova majandust nendes äärmiselt ränkades tingimustes kiiresti toetada. Seepärast on vajalik ja asjakohane jätkata kaubavoogude stimuleerimist ja anda kaubanduse liberaliseerimise meetmete vormis soodustusi kõigile toodetele, mis on kooskõlas tollimaksude kiirema kaotamisega liidu ja Moldova vahelises kaubanduses.

- (5) Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artikli 21 lõike 3 kohaselt peab liit tagama kooskõla oma välistegevuse eri valdkondade vahel. Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 207 lõike 1 kohaselt tuleb ühist kaubanduspoliitikat ellu viia kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.
- (6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/1279⁵ kaotab kehtivuse 24. juulil 2023.
- (7) Käesoleva määrusega kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmed peaksid olema järgmisel kujul: i) puu- ja kõõgivilja suhtes piiril kehtivate hindade süsteemi kohaldamise peatamine ja ii) kõigi tariifikvootide ja imporditollimaksude peatamine. Nende meetmetega süvendab liit Moldova ja liidu vahelist majanduslikku integratsiooni ning annab Moldovale ja olukorrast mõjutatud ettevõtjatele ajutiselt asjakohast majanduslikku toetust.
- (8) Selleks et vältida pettust, peaks käesoleva määrusega kehtestatud kaubandusmeetmete rakendamine sõltuma sellest, kas Moldova järgib kõiki asjakohaseid assotsieerimislepingus sätestatud soodustuste saamise tingimusi, sealhulgas asjaomaste toodete päritolureegleid ja nendega seotud menetlusi, ning teeb liiduga tõhusat halduskoostööd, nagu on sätestatud kõnealuses lepingus.
- (9) Moldova peaks hoiduma uute tollimaksude või muude samaväärse toimega maksude ning uute koguseliste piirangute või muude samaväärsete meetmete kehtestamisest liidust pärit impordile, samuti olemasolevate tollimaksumäärade või muude maksude suurendamisest või muude piirangute kehtestamisest, välja arvatud juhul, kui see on sõja kontekstis selgelt põhjendatud. Kui Moldova neid tingimusi ei täida, peaks komisjonil olema õigus käesoleva määrusega kehtestatud kaubandusmeetmed ajutiselt täielikult või osaliselt peatada.
- (10) Assotsieerimislepingu artiklis 2 on sätestatud, et assotsieerimislepingu olulised elemendid on muu hulgas demokraatlike põhimõtete, inimõiguste ja põhivabaduste austamine ning massihävitusrelvade, nendega seotud materjalide ja nende kandevahendite leviku vastu võitlemine. Sama artikli kohaselt kohustuvad lepinguosalisel järgima eelkõige järgmisi üldpõhimõtteid: õigusriigi ja hea valitsemistava põhimõtted, korruptsiooni, organiseeritud ja muu (sealhulgas riikidevahelise) kuritegevuse ning terrorismi vastane võitlus ning jätkusuutliku arengu ning tõhusa mitmepoolsuse põhimõtted. On asjakohane kehtestada võimalus ajutiselt peatada käesoleva määrusega ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmed, kui

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2022. aasta määrus (EL) 2022/1279, mis käsitleb kaubanduse ajutist liberaliseerimist, millega täiendatakse Moldova toodete suhtes kohaldatavaid kaubanduskontsessioone ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu alusel (ELT L 195, 22.7.2022, lk 6).

Moldova ei järgi assotsieerimislepingu olulisi osi või eespool nimetatud üldpõhimõtteid.

- (11) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamise ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused artiklis 1 osutatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete ajutiseks peatamiseks juhul, kui käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluv import kahjustab samasuguseid või otseselt konkureerivaid tooteid pakkuvaid liidu tootjaid. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁶.
- (12) Tuginedes sellele, et komisjon hindab kolme kuu jooksul korrapärase seire alusel käesoleva määruse mõju, ning liikmesriigi nõuetekohaselt põhjendatud taotluse korral või komisjoni omal algatusel tuleb ette näha võimalus taaskehtestada tollimaksud, mida tavaolukorras kohaldatakse assotsieerimislepingu alusel käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate toodete impordi suhtes, millel on kahjulik mõju liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule.
- (13) Komisjoni iga-aastane aruanne assotsieerimislepingu oluliseks osaks oleva põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna rakendamise kohta peaks sisaldama üksikasjalikku hinnangut käesoleva määrusega kehtestatud kaubandusmeetmete rakendamisele.
- (14) Võttes arvesse Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast tingitud olukorra kiireloomulisust, peetakse asjakohaseks teha erand ELi lepingule, ELi toimimise lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokoll nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklis 4 sätestatud kaheksa nädala pikkusest tähtajast,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Kaubanduse liberaliseerimise meetmed

Kehtestatakse järgmised kaubanduse liberaliseerimise meetmed:

- (a) kõik assotsieerimislepingu XV-A lisas kehtestatud tariifikvoodid peatatakse ja nende kvootidega hõlmatud tooteid lubatakse Moldovast liitu importida tollimaksuvabalt;
- (b) sisenemishindade süsteemi kohaldamine peatatakse nende toodete puhul, mille suhtes seda süsteemi kohaldatakse vastavalt assotsieerimislepingu XV-B lisale. Nende toodete impordi suhtes tollimakse ei kohaldata.

Artikkel 2

Kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamise tingimused

Artikliga 1 ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmete suhtes kohaldatakse järgmisi tingimusi:

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (a) toodete päritolureegleid ja nendega seotud menetlusi järgitakse vastavalt assotsieerimislepingus sätestatule;
- (b) Moldova hoidub uute tollimaksude või muude samaväärse toimega maksude ning uute koguseliste piirangute või muude samaväärsete meetmete kehtestamisest liidust pärit impordile, samuti olemasolevate tollimaksumäärade või muude maksude suurendamisest või muude piirangute, sealhulgas diskrimineerivate sisemiste haldusmeetmete kehtestamisest, välja arvatud juhul, kui see on sõja kontekstis selgelt põhjendatud, ning
- (c) Moldova austab demokraatlikke põhimõtteid, inimõigusi ja põhivabadusi, tõkestab massihävitussrelvade, nendega seotud materjalide ja nende kandevahendite levikut, järgib õigusriigi põhimõtet ja head valitsemistava, võitleb korruptsiooni, organiseeritud ja muu (sealhulgas riikidevahelise) kuritegevuse ning terrorismi vastu ning austab assotsieerimislepingu artiklites 2, 9 ja 16 sätestatud jätkusuutliku arengu ja tõhusa mitmepoolsuse põhimõtteid.

Artikkel 3

Meetmete ajutine peatamine

1. Kui komisjon leiab, et on piisavalt tõendeid, et Moldova ei täida artiklis 2 sätestatud tingimusi, võib ta vastu võtta rakendusakti, millega peatatakse käesoleva määrusega ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmed täielikult või osaliselt. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
2. Kui liikmesriik esitab komisjonile taotluse käesoleva määrusega ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmete peatamiseks põhjusel, et Moldova ei täida artikli 2 punktis b sätestatud tingimusi, esitab komisjon nelja kuu jooksul pärast taotluse saamist põhjendatud arvamuse selle kohta, kas väide tingimuste täitmata jätmise kohta Moldova poolt on põhjendatud. Kui komisjon leiab, et väide on põhjendatud, algatab ta lõikes 1 osutatud menetluse.

Artikkel 4

Kiirendatud kaitsemeede

1. Kui Moldovast pärit toodet imporditakse tingimustel, millel on kahjulik mõju liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule, võib komisjon rakendusaktiga igal ajal taaskehtestada kõnealuse toote impordi suhtes assotsieerimislepingu alusel tavaolukorras kohaldatavad tollimaksud. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.
2. Komisjon jälgib korrapäraselt käesoleva määruse mõju, võttes arvesse teavet selliste toodete ekspordi ja impordi kohta, hindade kohta liidu turul ja tootmise kohta liidus, mille suhtes kohaldatakse artikli 1 punkti a kohaseid kaubanduse liberaliseerimise meetmeid.

Komisjon teavitab liikmesriike korrapärase seire tulemustest iga kahe kuu järel alates käesoleva määruse jõustumisest.
3. Tollimaksude taaskehtestamiseks algatab komisjon liidu samasuguse või otseselt konkureerivate toodete turu olukorra hindamise.

Hindamine viiakse lõpule hiljemalt kolme kuu jooksul:

- (a) pärast seda, kui liikmesriik on esitanud lõike 5 kohaselt nõuetekohaselt põhjendatud taotluse, mis sisaldab piisavalt esmapilgul usutavaid tõendeid selle kohta, et impordil on kahjulik mõju turule, nagu on osutatud lõikes 1, või
 - (b) komisjoni enda algatusel, kui ta leiab, et on piisavalt esmapilgul usutavaid tõendeid selle kohta, et impordil on kahjulik mõju turule, nagu on osutatud lõikes 1.
4. Kui komisjon leiab hindamise tulemusena, et impordil on liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule kahjulik mõju, ja kavatseb taaskehtestada tollimaksud, avaldab ta *Euroopa Liidu Teatajas* teate lõike 1 kohaselt tavaolukorras kohaldatavate tollimaksude taaskehtestamise kohta. Teates esitatakse hindamise peamiste tulemuste kokkuvõte ja märgitakse tähtaeg, mille jooksul võivad huvitatud isikud esitada kirjalikult oma seisukohad. Tähtaeg ei tohi ületada 10 päeva alates teate avaldamise kuupäevast.
5. Kui komisjon hindab, kas lõike 1 kohaselt tuleks kohaldada meetmeid, võtab ta arvesse kõiki asjakohaseid turusuundumusi, sealhulgas asjaomase impordi mõju olukorrale liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turul. Hindamisel võetakse arvesse järgmisi tegureid:
- (a) Moldovast asjaomase toote impordi suurenemise määr ja maht absoluut- ja suhtarvudes ning
 - (b) asjaomase impordi mõju liidu tootmisele ja hindadele, võttes samal ajal arvesse teistest riikidest lähtuva impordi arengut.

See loetelu ei ole ammendav ja arvesse võib võtta ka muid asjakohaseid tegureid.

6. Assotsieerimislepingu alusel tavaolukorras kohaldatavad tollimaksud võib taaskehtestada seniks, kuni see on vajalik liidu samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule avalduva kahjuliku mõju kõrvaldamiseks.
7. Kui erandlikud asjaolud nõuavad viivitamatut tegutsemist, võib komisjon võtta vajalikke ennetusmeetmeid ilma lõikes 4 sätestatud menetlust järgimata, olles teavitanud määruse (EL) 2015/478⁷ artikli 3 lõike 1 kohaselt loodud kaitsemeetmete komiteed.

Artikkel 5

Komiteemenetlus

1. Käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 kohaldamisel abistab komisjoni Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013⁸ artikli 285 lõike 1 alusel loodud tolliseadustiku komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta määrus (EL) 2015/478 impordi ühiste eeskirjade kohta ([ELT L 83, 27.3.2015, lk 16](#)).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

2. Käesoleva määruse artikli 4 lõike 1 kohaldamisel abistab komisjoni Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2015/478⁹ artikli 3 lõike 1 alusel loodud kaitsemeetmete komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
3. Käesolevale lõikele osutamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 6

Kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamise hindamine

Komisjoni iga-aastane aruanne põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna rakendamise kohta peab sisaldama üksikasjalikku hinnangut käesolevas määruses sätestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamisele, ning kui see on asjakohane, hinnangut nende meetmete sotsiaalsele mõjule Moldovas ja liidus. Teave artikli 1 punkti a kohaste toodete impordi kohta tehakse igakuiselt kättesaadavaks komisjoni veebisaidil.

Artikkel 7

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub [25. juulil 2023].

Käesolevat määrust kohaldatakse kuni [24. juulini 2024].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta määrus (EL) nr 2015/478 impordi ühiste eeskirjade kohta (ELT L 83, 27.3.2015, lk 16).

**FINANTSSELGITUS ETTEPANEKUTE KOHTA, MILLE MÕJU EELARVELE
PIIRDUB AINULT TULUDE POOLEGA**

1. ETTEPANEKU NIMETUS

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepanek, mis käsitleb ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid, millega täiendatakse kaubanduskontsessioone, mida kohaldatakse Moldova toodete suhtes ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Moldova Vabariigi vahelise assotsieerimislepingu alusel.

2. EELARVEREAD

Peatükk 12, artikkel 120.

Aastaks 2023 eelarvestatud summa: 21 590 300 000 eurot

3. FINANTSMÕJU

☐ Ettepanekul puudub finantsmõju

☒ Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, kuid sellel on finantsmõju tuludele. Mõju on järgmine:

Eelarverida	Tulud	Ajavahemik: osa aastast 2023 – osa aastast 2024* (miljonites eurodes üks koht pärast koma)
Artikkel 120, peatükk 12 ¹⁰	<i>Mõju omavahenditele</i>	0,3
Kokku		

* Üheaastane ajavahemik alates määruse jõustumisest

Arvutused põhinevad kavandatud määrusega hõlmatud toodete 2021. aasta impordimahul, mis ületab iga-aastast tollimaksuvaba kvooti. 2021. aasta oli viimane aasta enne ühepoolsete kaubandusmeetmete kehtestamist.

Eespool esitatud arvutuste põhjal on käesolevast otsusest tingitud traditsioonilistest omavahenditest saamata jääv tulu kõnealusel ajavahemikul hinnanguliselt 0,366 miljonit eurot (brutosumma, sh sissenõudmiskulud) x 0,75 = 0,274 miljonit eurot.

4. PETTUSEVASTASED MEETMED

Selleks et vältida pettust, peaks kavandatava määrusega kehtestatavate kaubandusmeetmete rakendamine sõltuma sellest, kas Moldova järgib kõiki asjakohaseid assotsieerimislepingus

¹⁰ Traditsiooniliste omavahendite (põllumajandussaaduste tollimaksud, suhkru- ja tollimaksud) korral tuleb märkida netosumma, st brutosumma pärast 25 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

sätestatud soodustuste saamise tingimusi, sealhulgas asjaomaste toodete päritolureegleid ja nendega seotud menetlusi, ning teeb liiduga tõhusat halduskoostööd, nagu on sätestatud kõnealuses lepingus.